

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๕๑/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๙/๒๕๖๓

วันที่ ๑๐ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ วรรคหนึ่ง (๒)

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง มีความเห็นว่า แม้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งที่ ๕๑/๒๕๖๑ ว่า “ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีการประกาศพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ขึ้นใช้บังคับ โดยมาตรา ๙๑ บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานสำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป (๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานสำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน

- ๒ -

ภายในสามสิบวัน เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป” ... จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว กรณีจึงมีความชัดเจนในประเด็นที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาน้ำที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วจึงไม่มีเหตุที่จะต้องวินิจฉัยคดีนี้อีกต่อไป ... จึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดี” แต่ผู้ร้องมีความเห็นว่ายังคงเกิดปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ร้อง เนื่องจากศาลปกครองยังคงวินิจฉัยถึงหน้าที่และอำนาจวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางวินัยของผู้ร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ว่าผู้ร้องไม่มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยฐานอื่นนอกจากความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ นอกจากนี้ ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาในบางกรณีไม่ลงโทษภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง โดยอ้างว่าผู้ร้องไม่มีอำนาจชี้มูลความผิดในฐานความผิดอื่นที่มีใช้ฐานทุจริตต่อหน้าที่ และอ้างว่าผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากราชการเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันหรือเกินหนึ่งปีแล้วไม่อาจลงโทษได้ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อหน้าที่และอำนาจของผู้ร้องในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งยังกระทบต่อการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกผู้ร้องชี้มูลความผิดทางวินัยฐานอื่นนอกจากฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นการดำเนินการทางวินัยที่ซ้ำซ้อน กรณีจึงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ร้อง โดยมีเหตุผลประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติยืนยันหลักการเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ร้องมาโดยตลอดว่าผู้ร้องมีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม อันแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ที่ชัดเจนของรัฐธรรมนูญที่ประสงค์ให้ผู้ร้องมีอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

- ๓ -

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติยืนยันหลักการในการดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาตามมติชี้มูลความผิดของผู้ร้องมาโดยตลอดว่า เมื่อผู้ร้องพิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดแล้วมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดกระทำความผิดวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่ผู้ร้องมีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีก ทั้งนี้ เนื่องจากการไต่สวนของผู้ร้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าการดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของหน่วยงาน

๓. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติให้อำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยของผู้ร้องโดยให้สามารถยกคำกล่าวหาขึ้นไต่สวนได้ แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้ว และถ้าผลการไต่สวนและวินิจฉัยปรากฏว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาที่มีมูลความผิดทางอาญาและทางวินัย มาตรา ๙๑ บัญญัติให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๒ และ (๒) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญาให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๗ บทบัญญัติดังกล่าวแยกกระบวนการดำเนินการทางวินัยและทางอาญาต่างหากจากกัน โดยมีได้กำหนดให้ต้องมีมูลความผิดทางอาญาเสียก่อนจึงสามารถดำเนินการทางวินัยต่อไปได้ อีกทั้งตามมาตรา ๙๑ (๑) ก็ได้บัญญัติว่าจะต้องมีมูลความผิดทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการเท่านั้น เนื่องจากหากความผิดที่ถูกกล่าวหาเป็นความผิดทางวินัยซึ่งเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ผู้ร้องย่อมมีอำนาจดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางวินัยตามฐานความผิดที่พิจารณาได้ ซึ่งหากผู้ร้องมีมติชี้มูลความผิดทางวินัย ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาย่อมมีหน้าที่เพียงพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิดที่ผู้ร้องมีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ วรรคหนึ่ง (๒)

- ๔ -

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ วรรคหนึ่ง (๒) หรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสาร ประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจ ของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ วรรคหนึ่ง (๒) ว่า (๑) ผู้ร้องมีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวน และวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางวินัยฐานอื่นที่เป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกันด้วย มิใช่เพียงความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่เท่านั้น และ ผูกพันผู้บังคับบัญชาที่จะต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่ผู้ร้องได้มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก (๒) ผู้ร้องมีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางวินัย เจ้าหน้าทีของรัฐที่เป็นผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน การกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม (๓) เมื่อผู้ร้องมีมติชี้มูลแล้ว แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากราชการ ผู้บังคับบัญชาจะนำบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติให้ผู้บังคับบัญชา ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันหรือหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหา พ้นจากราชการ มาปฏิเสธการพิจารณาโทษทางวินัยตามมติของผู้ร้องมิได้ นั้น เห็นว่า ผู้ร้องจะใช้หน้าที่ และอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยชี้มูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตได้จะต้องเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม อันเป็น ความผิดมูลฐานตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เสียก่อน หากมีความผิดที่เกี่ยวข้องอื่นกับความผิดมูลฐาน ดังกล่าวผู้ร้องจึงจะมีหน้าที่และอำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยอันเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกันได้ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติ ชัดเจนในบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง ว่า ในการดำเนินการตรวจรับคำกล่าวหา แสวงหา ข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัย และการดำเนินการให้ทรัพย์สิน ตกเป็นของแผ่นดินเพราะรั่วรัยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ บรรดาที่ดำเนินการไปโดยชอบอยู่แล้ว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และ ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- ๕ -

พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ... เว้นแต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จะมีมติให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และวรรคสี่ บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์ ในการพิจารณาและพิพากษาของศาลสำหรับคดีที่ยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาลไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังมีผลใช้บังคับอยู่จนกว่าคดีจะถึงที่สุด ดังนั้น หากเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดและผู้ร้องดำเนินการไป โดยชอบอยู่แล้วตามกฎหมายก่อนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ ให้ผู้ร้องดำเนินการต่อไป เว้นแต่ผู้ร้องจะมีมติให้ดำเนินการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบกับ ประเด็นปัญหาที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาดังกล่าวมีประเด็นปัญหาเป็นประเด็นเดียวกันกับ ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยพิจารณาวินิจฉัยแล้วในคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕๑/๒๕๖๑ ซึ่งวินิจฉัยไว้ว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๑ บัญญัติว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริต ต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุด ภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป (๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ถอดถอนภายในสามสิบวัน เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป และมาตรา ๑๐๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้ซึ่งถูกลงโทษตามมาตรา ๙๘ ที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ถูกลงโทษโดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล ของผู้ถูกลงโทษนั้น หรือจะดำเนินการอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้นก่อนก็ได้ และวรรคสอง บัญญัติว่า ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองโดยมิได้ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ศาลปกครองแจ้งให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิขอเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีด้วยได้

- ๖ -

จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวกรณีจึงมีความชัดเจนในประเด็นที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว” กรณีของผู้ร้องในคำร้องนี้จึงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ร้องที่จะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๒) และมาตรา ๔๔ ได้อีก

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๗ -

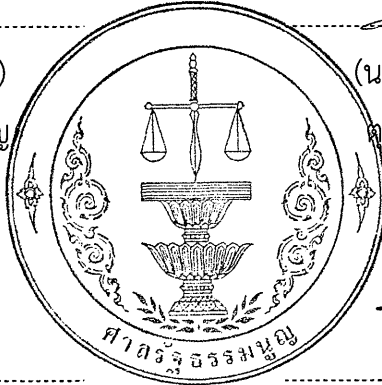
(คำสั่งที่ ๔๑/๒๕๖๓)

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนพดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ